

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Οδηγός σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης πιστωτικών ιδρυμάτων χρηματοοικονομικής τεχνολογίας

BANKENTOEZICHT

Σεπτέμβριος 2017

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Περιεχόμενα

Πρόλογος	3
1 Εισαγωγή	5
1.1 Ευρύτερο πλαίσιο του οδηγού	5
1.2 Τι σημαίνει «τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας»;	5
1.3 Αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης τραπεζών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας	6
2 Καταλληλότητα των μελών του διοικητικού οργάνου	8
Πλαίσιο 1 Η αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών του διοικητικού οργάνου	8
3 Καταλληλότητα των μετόχων	9
Πλαίσιο 2 Η αξιολόγηση της καταλληλότητας των μετόχων	10
4 Διαρθρωτική οργάνωση	11
4.1 Έγκριση και διαχείριση πιστωτικού κινδύνου	11
Πλαίσιο 3 Αξιολόγηση της βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και της διακυβέρνησης	12
4.2 Κίνδυνοι που συνδέονται με συστήματα πληροφορικής:	13
Πλαίσιο 4 Αξιολόγηση των κινδύνων που συνδέονται με συστήματα πληροφορικής	14
4.3 Εξωτερική ανάθεση εργασιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών που κάνουν χρήση υπολογιστικού νέφους (cloud services)	15
Πλαίσιο 5 Αξιολόγηση της εξωτερικής ανάθεσης εργασιών	15
4.4 Διαχείριση δεδομένων	16
Πλαίσιο 6 Αξιολόγηση της διαχείρισης δεδομένων	16
5 Πρόγραμμα δραστηριοτήτων	18
Πλαίσιο 7 Αξιολόγηση του προγράμματος δραστηριοτήτων	18
6 Κεφάλαιο, ρευστότητα και φερεγγυότητα	20
6.1 Αρχικό κεφάλαιο	20

6.2 Ρευστότητα	20
Συντομογραφίες	22

Πρόλογος

Ως αποτέλεσμα της τεχνολογικής καινοτομίας στον τραπεζικό κλάδο, ολοένα και περισσότερες οντότητες με επιχειρηματικά μοντέλα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (fintech) εισέρχονται στη χρηματοπιστωτική αγορά. Αυτό αντανακλάται στον αυξανόμενο αριθμό των αιτήσεων για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος που υποβάλλονται από τέτοιες οντότητες στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Όπως περιγράφεται στον παρόντα οδηγό, οι εν λόγω αιτήσεις αδειοδότησης «τραπεζών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας» αφορούν πιστωτικά ιδρύματα κατά τον ορισμό του άρθρου 4 παράγραφος 1 του κανονισμού σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις.¹

Ο όρος «χρηματοοικονομική τεχνολογία» είναι γενικός όρος που καλύπτει ευρύ φάσμα επιχειρηματικών μοντέλων. Σύμφωνα με τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ, ο παρών οδηγός αναφέρεται αποκλειστικά σε τραπεζικά επιχειρηματικά μοντέλα στα οποία η παραγωγή και διάθεση τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών βασίζονται στην τεχνολογική καινοτομία. Σκοπός της ΕΚΤ είναι να δώσει τη δυνατότητα σε καινοτόμους συμμετέχοντες στην αγορά να συμβάλουν θετικά στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, και σύμφωνα με την εντολή που της έχει ανατεθεί να διατηρεί την ασφάλεια και την ευρωστία του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος, η ΕΚΤ τηρεί επαρκή πρότυπα προληπτικής εποπτείας για νέες τράπεζες που αδειοδοτούνται.

Οι πολιτικές της ΕΚΤ που εφαρμόζονται στην αδειοδότηση όλων των τραπεζών εντός του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ), όπως παρουσιάζονται στον οδηγό σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης, ισχύουν και για την αδειοδότηση τραπεζών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας. Ο ρόλος της ΕΚΤ είναι να διασφαλίζει ότι οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας έχουν την κατάλληλη άδεια και διαθέτουν πλαίσια ελέγχου κινδύνων για την πρόβλεψη, την κατανόηση και την αντιμετώπιση των κινδύνων που προκύπτουν στο πεδίο των εργασιών τους. Αντιστοίχως, για τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού, οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας πρέπει να τηρούν τα ίδια πρότυπα με τις άλλες τράπεζες.

Σκοπός του παρόντος οδηγού είναι η βελτίωση της διαφάνειας για τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας που ενδέχεται να υποβάλουν αίτηση αδειοδότησης και η ενίσχυση της κατανόησής τους όσον αφορά τη διαδικασία και τα κριτήρια που εφαρμόζει η ΕΚΤ κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων αδειοδότησης. Η διαφάνεια επίσης διευκολύνει τη διαδικασία υποβολής αίτησης αδειοδότησης. Σε αυτό το πλαίσιο, στον παρόντα οδηγό τηρείται ουδέτερη στάση ως προς τη χρήση τεχνολογίας και δεν επιδιώκεται ούτε η ενθάρρυνση ούτε η αποθάρρυνση της

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1).

εισόδου των τραπεζών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας στην αγορά έναντι τραπεζών που λειτουργούν με άλλου τύπου επιχειρηματικά μοντέλα.

1 Εισαγωγή

1.1 Ευρύτερο πλαίσιο του οδηγού

Ο ΕΕΜ απαρτίζεται από την ΕΚΤ και τις ΕΑΑ των συμμετεχουσών χωρών. Η ΕΚΤ επιβλέπει την ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία με τους εξής τρόπους:

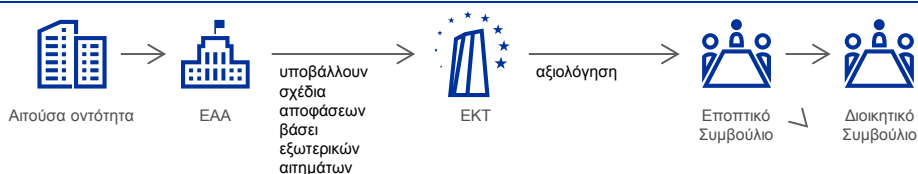
- Διασφαλίζει μια κοινή προσέγγιση για τις καθημερινές εποπτικές δραστηριότητες.
- Προβαίνει σε εναρμονισμένες εποπτικές ενέργειες και λαμβάνει διορθωτικά μέτρα.
- Διασφαλίζει τη συνεπή εφαρμογή των κανονισμών και των εποπτικών πολιτικών.

Η ΕΚΤ έχει την αρμοδιότητα να χορηγεί άδειες λειτουργίας σε όλες τράπεζες επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στη ζώνη του ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας.

Εντός του ΕΕΜ, η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ αξιολογούν από κοινού τη χορήγηση και επέκταση αδειών λειτουργίας τραπεζικού ιδρύματος. Ο αρχικός αποδέκτης όλων των αιτήσεων είναι η ΕΑΑ της χώρας στην οποία σκοπεύει να εγκατασταθεί η εκάστοτε τράπεζα. Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ συνεργάζονται στενά καθ' όλη τη διαδικασία αξιολόγησης και η ΕΚΤ εκδίδει την τελική απόφαση.²

Σχήμα 1

Η διαδικασία αδειοδότησης

1.2 Τι σημαίνει «τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας»;

Για να ορίσουμε τις τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας, θα ήταν σκόπιμο πρώτα να κατανοήσουμε τι σημαίνει χρηματοοικονομική τεχνολογία. Το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΣΧΣ) ορίζει τη χρηματοοικονομική τεχνολογία ως «την καινοτομία στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες με χρήση της τεχνολογίας που θα μπορούσε να οδηγήσει σε νέα επιχειρηματικά μοντέλα, εφαρμογές, διαδικασίες ή προϊόντα με ουσιώδη αντίκτυπο στην παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών».³

² Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. την ενότητα 6 του οδηγού σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία.

³ Βλ. ΣΧΣ, "Financial Stability Implications from FinTech", σελ. 7, Ιούνιος 2017 (<http://www.fsb.org/wp-content/uploads/R270617.pdf>).

Η ΕΚΤ υιοθέτησε έναν ορισμό για τις τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας ούτως ώστε να προσδιορίσει ποιες τράπεζες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος οδηγού. Στον εν λόγω ορισμό ενσωματώνεται ο νομικός ορισμός της τράπεζας, ως πιστωτικού ιδρύματος κατά την έννοια του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις⁴ και λαμβάνεται υπόψη ο ορισμός του ΣΧΣ για τα «ιδρύματα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας».

Ορισμός της ΕΚΤ για τις τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας:

Διαθέτουν επιχειρηματικό μοντέλο στο οποίο η παραγωγή και διάθεση τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών βασίζονται στην τεχνολογική καινοτομία.

Για τους σκοπούς του παρόντος οδηγού, ως «τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας» νοείται κάθε τράπεζα που διαθέτει επιχειρηματικό μοντέλο στο οποίο η παραγωγή και διάθεση τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών βασίζονται στην τεχνολογική καινοτομία. Με δεδομένη την ποικιλομορφία των ιδρυμάτων και των τεχνολογιών στις χώρες που συμμετέχουν στον ΕΕΜ, αυτός ο ευρύς ορισμός καλύπτει όλες τις διαφορετικές δραστηριότητες των πιστωτικών ιδρυμάτων στις επιμέρους επικράτειες. Ο ορισμός περιλαμβάνει:

- υπάρχουσες τράπεζες οι οποίες εξελίσσονται και ενσωματώνουν τεχνολογική καινοτομία μέσω της ανάπτυξης από τις ίδιες λύσεων χρηματοοικονομικής τεχνολογίας, της εξαγοράς εταιρειών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας ή της στρατηγικής σύμπραξης με αυτές («λευκή ετικέτα», εξωτερική ανάθεση, κ.λπ.),
- τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας οι οποίες είναι νεοεισερχόμενες στην αγορά και υιοθετούν τεχνολογική καινοτομία για να ανταγωνιστούν τις υπάρχουσες τράπεζες σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας, καθώς και υπάρχοντες παρόχους χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (π.χ. ιδρύματα πληρωμών, εταιρείες επενδύσεων, ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, κ.λπ.) οι οποίοι εντάσσουν τραπεζικές δραστηριότητες στο πεδίο εργασιών τους και, ως εκ τούτου, μπορούν να θεωρηθούν νεοεισερχόμενοι στην αγορά οι οποίοι χρειάζονται άδεια λειτουργίας τράπεζας.

1.3 Αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης τραπεζών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας

Σκοπός του παρόντος οδηγού είναι η εδραίωση μιας συνεπούς προσέγγισης στην αξιολόγηση των αιτήσεων αδειοδότησης για νέες τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας και για τη σύσταση εξειδικευμένων θυγατρικών υπαρχόντων πιστωτικών ιδρυμάτων (τόσο σημαντικών όσο και λιγότερο σημαντικών⁵) που εφαρμόζουν επιχειρηματικό μοντέλο χρηματοοικονομικής τεχνολογίας. Αυτό συνάδει με τον στόχο της διασφάλισης ότι οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας τηρούν τα ίδια

⁴ Στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων, ως «πιστωτικό ίδρυμα» ορίζεται «η επιχείρηση της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στην αποδοχή από το κοινό καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων και στη χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό».

⁵ Για πληροφορίες σχετικά με τον χαρακτηρισμό των ιδρυμάτων ως σημαντικών ή λιγότερο σημαντικών, βλ. άρθρο 6 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων.

πρότυπα με όλους τους άλλους τύπους πιστωτικών ιδρυμάτων όσον αφορά τις απαιτήσεις αδειοδότησης.

Ο οδηγός αντανακλά τις πολιτικές που είχαν συμφωνηθεί από το Εποπτικό Συμβούλιο μέχρι το τέλος Ιουνίου 2017 και αφορά εποπτικά θέματα με ιδιαίτερη σημασία για τις αιτούσες τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας. Οι πολιτικές αυτές δεν εφαρμόζονται αποκλειστικά στις τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας και μπορεί να έχουν την ίδια σημασία και για την αξιολόγηση τραπεζών με πιο παραδοσιακά επιχειρηματικά μοντέλα. Επιπλέον, οι πολιτικές αυτές εγκρίθηκαν με την επιφύλαξη των απαιτήσεων της εθνικής και της ενωσιακής νομοθεσίας, καθώς και των τεχνικών προτύπων της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EAT). Θα επανεξετάζονται με βάση τη συνεχιζόμενη ανάπτυξη των εποπτικών πρακτικών του ΕΕΜ για τις αδειοδοτήσεις και τις διεθνείς και ευρωπαϊκές κανονιστικές εξελίξεις, καθώς και νέες ερμηνείες της οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (Capital Requirements Directive - CRD IV)⁶, όπως διατυπώνονται, για παράδειγμα, από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο παρών οδηγός θα πρέπει να διαβάζεται συνδυαστικά με τους γενικούς οδηγούς της ΕΚΤ για την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης και για την αξιολόγηση της καταλληλότητας.⁷

Σε αυτό το πλαίσιο, τα γενικά κριτήρια που αξιολογούνται κατά τη διαδικασία αδειοδότησης καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τους ακόλουθους τέσσερις τομείς:

1. διακυβέρνηση (καταλληλότητα των μελών του διοικητικού οργάνου και των μετόχων),
2. εσωτερική οργάνωση (πλαίσια διαχείρισης κινδύνων, συμμόρφωσης και ελέγχου),
3. πρόγραμμα δραστηριοτήτων⁸ και
4. κεφάλαιο, ρευστότητα και φερεγγυότητα.

⁶ Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.06.2013, σ. 338).

⁷ Βλ. τον οδηγό σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης και τον οδηγό για τις αξιολογήσεις της καταλληλότητας στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία.

⁸ Σε συμπληρωματική δημόσια διαβούλευση όσον αφορά τον οδηγό σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης θα ενσωματωθούν τα κριτήρια αξιολόγησης του προγράμματος δραστηριοτήτων και του κεφαλαίου των τραπεζών. Ο παρών οδηγός καλύπτει τα ζητήματα που αφορούν τις τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας στο πλαίσιο των τεσσάρων κριτηρίων αξιολόγησης τα οποία είναι συμβατά με τα κριτήρια του γενικού νομικού πλαισίου και τις επικείμενες επικαιροποιήσεις του οδηγού σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης.

2 Καταλληλότητα των μελών του διοικητικού οργάνου

Όσον αφορά την καταλληλότητα του διοικητικού οργάνου, οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας θα πρέπει να πληρούν ακριβώς τα ίδια γενικά κριτήρια όπως κάθε άλλη τράπεζα. Επομένως, τα μέλη του διοικητικού οργάνου πρέπει να διαθέτουν επαρκείς γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρία για την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Αυτό περιλαμβάνει επαρκείς γνώσεις, δεξιότητες, πρακτική εμπειρία και θεωρητικές γνώσεις τραπεζικής και/ή χρηματοοικονομικών.⁹

Καθώς τα επιχειρηματικά μοντέλα των τραπεζών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας βασίζονται στην τεχνολογία, οι τεχνικές γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρία των μελών του διοικητικού οργάνου είναι εξίσου απαραίτητες με τις επαρκείς γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρία σε θέματα τραπεζικής για την άσκηση των καθηκόντων τους.

Πλαίσιο 1

Η αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών του διοικητικού οργάνου

Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα αξιολογούν την επαγγελματική εμπειρία, τα τυπικά προσόντα και τις δεξιότητες των προσώπων που διευθύνουν τις εργασίες των τραπεζών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας.

- **Ικανότητες των μελών του διοικητικού οργάνου στον τομέα της πληροφορικής**
Δεδομένης της ειδικής φύσης των τραπεζών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας και της σημασίας που έχει η τεχνολογία στο πλαίσιο των εργασιών τους, τα μέλη των διοικητικών οργάνων, τόσο αυτά που ασκούν διοικητικά καθήκοντα (εκτελεστικά) όσο και εκείνα που ασκούν εποπτικά καθήκοντα (μη εκτελεστικά), θα πρέπει να έχουν επαρκείς τεχνικές γνώσεις και πρακτική εμπειρία ώστε να κατανοούν τους κινδύνους του επιχειρηματικού μοντέλου και να ασκούν τα καθήκοντά τους. Λόγω της έμφασης που δίδεται στην τεχνολογία, οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας θα πρέπει να εξετάζουν το ενδεχόμενο διορισμού διευθυντή πληροφορικής στο διοικητικό συμβούλιο.
- **Καταλληλότητα των μελών του διοικητικού οργάνου**¹⁰
Θα αξιολογούνται επίσης οι γνώσεις και η εμπειρία της διοίκησης σε θέματα τραπεζικής και/ή χρηματοοικονομικών. Η πολυπλοκότητα του επιχειρηματικού μοντέλου θα είναι ένας παράγοντας καθορισμού του απαιτούμενου επιπέδου γνώσεων και εμπειρίας.

⁹ Βλ. την ενότητα 5.3 του οδηγού σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης.

¹⁰ Βλ. τον οδηγό για τις αξιολογήσεις της καταλληλότητας στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία.

3 Καταλληλότητα των μετόχων

Στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης, οι μέτοχοι αξιολογούνται με βάση τα ίδια κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση ενός αγοραστή ειδικής συμμετοχής σε υφιστάμενο πιστωτικό ίδρυμα.¹¹ Στις τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας το μετοχολόγιο μπορεί να αποτελείται από τους ιδρυτές και τους διάφορους φορείς παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο βασικός μέτοχος μιας τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας μπορεί να είναι ένα «φυτώριο επιχειρήσεων»¹². Λόγω της ανάγκης χρηματοδότησης για ανάπτυξη, οι επενδυτές στο στάδιο της διαδικασίας αδειοδότησης είναι συχνά φορείς παροχής κεφαλαίου αρχικής ώθησης (seed capital)¹³, και το ποσοστό συμμετοχής τους μπορεί να μειωθεί με την προσθήκη περισσότερων επενδυτών σε μεταγενέστερο στάδιο. Αυτοί οι μελλοντικοί επενδυτές συνήθως δεν είναι γνωστοί κατά τον χρόνο της αδειοδότησης. Ωστόσο, σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να καθίσταται εμφανές κατά τη διαδικασία αδειοδότησης ότι οι υφιστάμενοι μέτοχοι δεν σκοπεύουν να διατηρήσουν τις συμμετοχές τους στο ίδρυμα μακροπρόθεσμα.

Επιπλέον, όταν οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας ξεκινούν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, συχνά δεν έχουν πολλές ευκαιρίες να αντλήσουν κεφάλαια από τις δημόσιες κεφαλαιαγορές (μέσω της διάθεσης νέων μετοχών στο κοινό). Ως εκ τούτου, το διοικητικό όργανο θα επικεντρώνεται στην εύρεση πηγών χρηματοδότησης.

Οι μέτοχοι θα πρέπει να έχουν επαρκείς διοικητικές και τεχνικές γνώσεις και εμπειρία στον τομέα των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Επιπλέον, η χρηματοοικονομική ευρωστία των μετόχων θα πρέπει να είναι επαρκής για τη διασφάλιση της ορθής και συνετής λειτουργίας της τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας για μια αρχική περίοδο (συνήθως τριών ετών).

¹¹ Βλ. την ενότητα 5.4 του οδηγού σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης.

¹² Ο όρος «φυτώριο επιχειρήσεων» αναφέρεται σε έναν συνδυασμό διαδικασιών επιχειρηματικής ανάπτυξης, υποδομών και ανθρώπων ο οποίος αποσκοπεί στην ενίσχυση νέων και μικρών επιχειρήσεων μέσω της παροχής βοήθειας ώστε να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν στα πρώτα στάδια λειτουργίας τους, δηλαδή όταν είναι περισσότερο ευάλωτες και αντιμετωπίζουν δυσκολίες.

¹³ Ως «κεφάλαιο αρχικής ώθησης» νοείται το αρχικό κεφάλαιο που χρησιμοποιείται όταν ξεκινά μια επιχείρηση για την κάλυψη των αρχικών λειτουργικών δαπανών και την προσέλκυση επιχειρηματικού κεφαλαίου. Συχνά προέρχεται από τα προσωπικά περιουσιακά στοιχεία των ιδρυτών της επιχείρησης.

Πλαίσιο 2

Η αξιολόγηση της καταλληλότητας των μετόχων

- **Φήμη των μετόχων**

Με βάση την αρχή της αναλογικότητας, η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα αξιολογούν τη φήμη των μετόχων¹⁴ (από την άποψη τόσο της ακεραιότητας όσο και της επαγγελματικής επάρκειας), λαμβάνοντας υπόψη τον βαθμό επιρροής τον οποίο κάθε μέτοχος σκοπεύει να ασκεί επί της τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας. Στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης θα εξετάζεται και η ύπαρξη ή μη ορθών δομών εταιρικής διακυβέρνησης (π.χ. ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου). Εάν ένας μέτοχος μπορεί να αποδείξει ότι έχει εμπειρία σε επενδύσεις και διαχείριση χαρτοφυλακίων, αυτή η εμπειρία θα λαμβάνεται υπόψη.

- **Χρηματοοικονομική ευρωστία των μετόχων**

Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα αξιολογούν τη χρηματοοικονομική ευρωστία των μετόχων με βάση τις χρηματοδοτικές ανάγκες της τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης, οι μέτοχοι θα πρέπει να δηλώνουν τα σχέδιά τους για την παροχή στήριξης στην τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας πέρα από το απαιτούμενο αρχικό κεφάλαιο που αξιολογείται κατά τη διαδικασία χορήγησης άδειας, εφόσον απαιτείται. Η προθυμία και η δυνατότητά τους να το πράξουν μπορεί να βασίζεται σε υπάρχοντες χρηματοοικονομικούς πόρους ή προβλεπόμενα έσοδα από επιχειρηματικές δραστηριότητες, καθώς και σε επαφές που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην εύρεση πρόσθετων πηγών χρηματοδότησης. Εάν το επιχειρηματικό σχέδιο της τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας υποθέτει ρυθμούς ανάπτυξης οι οποίοι μπορούν να επιτευχθούν μέσω πρόσθετης χρηματοδότησης η οποία υπερβαίνει τις δεσμεύσεις και τους πόρους των υπαρχόντων μετόχων, το επιχειρηματικό σχέδιο θα πρέπει να περιγράφει την προσέγγιση για την άντληση αυτών των πρόσθετων πόρων.

¹⁴ Αυτό ισχύει είτε για τους μετόχους που κατέχουν πάνω από 10% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου είτε, αν υπάρχουν περισσότεροι μικρότεροι μέτοχοι, χωρίς ειδικές συμμετοχές, για τους 20 μεγαλύτερους μετόχους. Βλ. άρθρο 14 παράγραφος 1 της οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις – Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.06.2013, σ. 338).

4 Διαρθρωτική οργάνωση

4.1 Έγκριση και διαχείριση πιστωτικού κινδύνου

Οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας που δραστηριοποιούνται σε ανεπτυγμένες αγορές συχνά χρησιμοποιούν τυποποιημένες προσεγγίσεις για να ελέγχουν τη δυνατότητα αποπληρωμής των πελατών τους. Κατά κανόνα, αξιολογούν τρεις παράγοντες:

- την ταυτότητα των πελατών – για την πρόληψη της απάτης,
- τη δυνατότητα αποπληρωμής – με βάση το εισόδημα και το τρέχον ύψος των χρεών τους,
- την προθυμία αποπληρωμής – συνήθως με βάση το ιστορικό πληρωμών.

Κάποιες από αυτές τις πληροφορίες, ιδίως το ιστορικό πιστοληπτικής συμπεριφοράς (δηλ. το ιστορικό πληρωμών), συνήθως δεν είναι διαθέσιμες κατά τις αρχικές φάσεις της επιχείρησης ώστε να είναι εφικτό να δημιουργηθεί εσωτερικό υπόδειγμα βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας. Επομένως, οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας μπορεί να τείνουν να χρησιμοποιούν εξωτερικές υπηρεσίες βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και/ή να βασίζονται σε εναλλακτικές πηγές δεδομένων και εναλλακτικές μεθόδους βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας.

Οι αιτούσες οντότητες θα πρέπει να διαθέτουν σαφώς καθορισμένη διαδικασία για την έγκριση δανείων, για την τροποποίηση, την ανανέωση και την αναχρηματοδότηση υπαρχόντων δανείων, καθώς και για την επίδειξη του είδους των στοιχείων που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία χορήγησης δανείων και του τρόπου με τον οποίο διασφαλίζεται η ποιότητα των στοιχείων. Αυτές οι διαδικασίες θα πρέπει να είναι κατάλληλα τεκμηριωμένες και να αναθεωρούνται σε τακτική βάση. Αυτό ισχύει και για την αξιολόγηση της καταλληλότητας, την αποτίμηση και το εκτελεστό των ασφαλειών, καθώς και για την ταξινόμηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και τη διαχείρισή τους.

Οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας τείνουν να έχουν περισσότερο διεθνή προσανατολισμό από ό,τι οι παραδοσιακές τράπεζες και πιθανόν να δραστηριοποιούνται σε μεγάλο βαθμό εκτός της χώρας στην οποία υποβλήθηκε η αίτηση αδειοδότησης. Αυτό μπορεί επίσης να συνεπάγεται την ανάγκη για διαδικασίες βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας προσαρμοσμένες στην εκάστοτε χώρα.

Πλαίσιο 3

Αξιολόγηση της βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και της διακυβέρνησης

Κατά την αξιολόγηση αίτησης αδειοδότησης μιας τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας, η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα εξετάζουν τις ακόλουθες πτυχές της διαδικασίας χορήγησης πιστώσεων, της εσωτερικής διακυβέρνησης και των μεθοδολογιών και δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τη βαθμολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας.

- **Δομή διακυβέρνησης και διαδικασία λήψης πιστωτικών αποφάσεων**

- α) Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ μπορεί να εξετάσουν το ενδεχόμενο διενέργειας πρόσθετης αξιολόγησης μετά τη χορήγηση άδειας λειτουργίας της τράπεζας. Μπορεί να χρειαστεί να εξεταστούν πτυχές όπως η διαδικασία χορήγησης πιστώσεων της τράπεζας πριν αυτή ξεκινήσει τις σχετικές εργασίες.
- β) Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα εξετάζουν την εσωτερική διαδικασία της αιτούσας οντότητας για την αξιολόγηση των δανείων, η οποία θα πρέπει να ορίζει ελάχιστες απαιτήσεις παροχής πληροφοριών στις οποίες θα βασίζεται η ανάλυση. Στο πλαίσιο της εποπτικής αξιολόγησης θα εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η αιτούσα οντότητα θα επαληθεύει το εισόδημα των πελατών της, καθώς και ποια συστήματα (π.χ. γραφεία πληροφοριών περι πιστοληπτικής ικανότητας) και στοιχεία (π.χ. ιστορικό πιστοληπτικής συμπεριφοράς και επίπεδο καθαρού χρέους των πελατών με βάση ατομικά στοιχεία ή στοιχεία ομοειδών ομάδων) θα χρησιμοποιεί για τον προσδιορισμό της πιστοληπτικής ικανότητας.
- γ) Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο αυτές οι πληροφορίες θα λειτουργούν ως βάση για τις αξιολογήσεις των δανείων που χορηγούνται από την τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας. Καθώς η ακρίβεια και η επάρκεια αυτών των πληροφοριών είναι κρίσιμης σημασίας για την τράπεζα, το διοικητικό της όργανο θα πρέπει να είναι σε θέση να διαμορφώνει κατάλληλες κρίσεις σχετικά με την επάρκεια της διαδικασίας της τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας για τη χορήγηση πιστώσεων από το ένα άκρο στο άλλο (end-to-end).

- **Βαθμολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας**

- α) Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα αξιολογούν τη σκοπιμότητα του υποδείγματος βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας που χρησιμοποιούν οι αιτούσες οντότητες, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει σειρά διαφορετικών προσεγγίσεων, από τη δημιουργία εσωτερικού υποδείγματος βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας μέχρι τη χρήση στοιχείων για την επικύρωση της βαθμολογίας πιστοληπτικής ικανότητας που παρέχεται από τρίτους. Επιπλέον, θα αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο η αύξηση του όγκου των εργασιών θα συνοδεύεται από ανάλογες βελτιώσεις του υποδείγματος βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και της συνολικής διαχείρισης κινδύνων.
- β) Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα αξιολογούν την τεκμηρίωση του υποδείγματος βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και τον βαθμό στον οποίο αυτό είναι κατανοητό σε ολόκληρη την τράπεζα, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντικών στελεχών και των υπαλλήλων που εργάζονται στον τομέα της έγκρισης πιστώσεων και της πληροφόρησης σχετικά με την πιστοληπτική ικανότητα.

- γ) Αν μια τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας σκοπεύει να δραστηριοποιηθεί σε διάφορες χώρες, ενδέχεται να χρειαστεί διαδικασίες βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας για κάθε χώρα, λόγω διαφορών ως προς τη διαθεσιμότητα στοιχείων - για παράδειγμα, οι φορολογικοί κανόνες και οι φορολογικές δηλώσεις μπορεί να διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Αυτές οι ιδιαιτερότητες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του υποδείγματος βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και θα εξετάζονται στο πλαίσιο της εποπτικής αξιολόγησης.
- δ) Λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας και χρησιμοποιώντας την προσέγγιση που βασίζεται στους κινδύνους, η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα αξιολογούν την επάρκεια των σχεδίων διάθεσης πόρων της τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων που συμμετέχουν στην ανάπτυξη και συντήρηση των εσωτερικών υποδειγμάτων βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας.
- **Εναλλακτικές μέθοδοι και στοιχεία για τη βαθμολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας**¹⁵
 - α) Όταν χρησιμοποιούνται εναλλακτικές πηγές στοιχείων και μεθοδολογίες βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας, η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα αξιολογούν κατά πόσον η χρήση τους υποστηρίζεται από ανάλογη διαχείριση κινδύνων και τις απαραίτητες κεφαλαιακές διασφαλίσεις.
 - β) Αν μια τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας χρησιμοποιεί βαθμολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας που παρέχονται από τρίτους (εξωτερική ανάθεση της βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας) και αυτοί χρησιμοποιούν εναλλακτικές πηγές στοιχείων για την κατάρτιση της βαθμολογίας, η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα αξιολογούν την επάρκεια των λειτουργιών ελέγχου κινδύνων της τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας. Οι προς εξέταση πτυχές θα περιλαμβάνουν το κατά πόσον οι κίνδυνοι που συνδέονται με την εξωτερική ανάθεση αντιμετωπίζονται επαρκώς, καθώς και το κατά πόσον η διαδικασία βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και οι αντίστοιχες πηγές στοιχείων τεκμηριώνονται επαρκώς και είναι κατανοητές από όλη την τράπεζα. Επιπλέον, η αξιολόγηση θα εξετάζει τη δυνατότητα της αιτούσας οντότητας να ασκεί συμβατικά δικαιώματα που επιτρέπουν τόσο στην τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας όσο και στους επόπτες να ελέγχουν τις δραστηριότητες που ανατίθενται σε τρίτους σε ό,τι αφορά τη βαθμολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας.
-

4.2 Κίνδυνοι που συνδέονται με συστήματα πληροφορικής:

Οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας διαθέτουν επιχειρηματικό μοντέλο που βασίζεται στην τεχνολογία, την οποία και μπορούν να χρησιμοποιούν από τα πρώτα στάδια της λειτουργίας τους. Ως βασική συνιστώσα των επιχειρηματικών μοντέλων

¹⁵ Αυτές οι μέθοδοι βασίζονται σε υποδείγματα ανάλυσης στοιχείων και εναλλακτικές πηγές στοιχείων, όπως πληρωμές ιατρικών λογαριασμών και προφίλ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ως εκ τούτου, διαφέρουν από τα τυπικά υποδείγματα βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας τα οποία χρησιμοποιούν μόνο το πιστωτικό ιστορικό και τη δανειακή επιβάρυνση.

τους, οι αιτούσες οντότητες θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι διαθέτουν συγκεκριμένους ελέγχους για τους σχετικούς κινδύνους. Δύο από τους πιο συνήθεις και σημαντικούς τομείς κινδύνων πληροφορικής¹⁶, οι οποίοι έχουν εντοπιστεί εντός του ΕΕΜ, είναι οι κίνδυνοι στον κυβερνοχώρο, όπως το ενδεχόμενο διάπραξης κυβερνοεγκλημάτων, και η υπερβολική εξάρτηση από εξωτερικούς συνεργάτες, συμπεριλαμβανομένου του υπολογιστικού νέφους (cloud computing).

Η ευπάθεια σε κυβερνοεπιθέσεις είναι αυξημένη όταν στις διαδικασίες εμπλέκονται πολλά μέρη. Η τάση των τραπεζών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας να προσφεύγουν ολοένα και περισσότερο σε εξωτερικές αναθέσεις, κάτι που συνεπάγεται την κοινή χρήση δεδομένων από περισσότερους εμπλεκόμενους, αυξάνει την ευπάθεια των τραπεζών σε κυβερνοεπιθέσεις. Οι επιθέσεις αυτές ενδέχεται να προκαλέσουν διαταραχές στις υπηρεσίες, απώλεια δεδομένων πελατών, δόλιες χρηματοοικονομικές συναλλαγές και αστοχίες συστημάτων.

Πλαίσιο 4

Αξιολόγηση των κινδύνων που συνδέονται με συστήματα πληροφορικής

- **Διασφαλίσεις έναντι κυβερνοεπιθέσεων**

Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα αξιολογούν τις ασφαλιστικές δικλίδες που εφαρμόζει η τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας για να ελαχιστοποιήσει τον αντίκτυπο του κινδύνου στον κυβερνοχώρο. Η αξιολόγηση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- α) Οι επόπτες ενδέχεται να κρίνουν ότι απαιτούνται πρόσθετες αξιολογήσεις μετά τη χορήγηση άδειας λειτουργίας, ανάλογα με το προφίλ κινδύνου της τράπεζας. Για παράδειγμα, μετά την αδειοδότηση μπορεί να προγραμματιστεί επιτόπιος έλεγχος προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσον οι υποδομές συστημάτων πληροφορικής έχουν υλοποιηθεί όπως περιγράφεται στην αίτηση. Η ανάγκη για επιτόπιο έλεγχο θα αξιολογείται κατά περίπτωση.
 - β) Εξειδικευμένο προσωπικό και εσωτερικό πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, το οποίο επιτρέπει στο διοικητικό όργανο να αναπτύξει στρατηγική και διαδικασίες για την παρακολούθηση και τον έγκαιρο εντοπισμό και αντιμετώπιση περιστατικών στον κυβερνοχώρο.
 - γ) Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της συνέχειας των εργασιών και της βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο θα αποζημιώνονται οι πελάτες σε περίπτωση που γίνουν θύματα κυβερνοεπίθεσης (π.χ. παραβίαση της ασφάλειας δεδομένων).
 - δ) Λεπτομέρειες των ασφαλιστικών δικλίδων που θα εφαρμοστούν για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου διαθεσιμότητας των συστημάτων πληροφορικής και των δικτύων.
-

¹⁶ Ο ορισμός της ΕΑΤ για τον κίνδυνο που συνδέεται με την πληροφορική και τις επικοινωνίες αναφέρεται στον κίνδυνο η απόδοση και διαθεσιμότητα των σχετικών συστημάτων και δεδομένων να επηρεαστούν αρνητικά, με αποτέλεσμα να μην είναι πιθανώς δυνατή η έγκαιρη επαναφορά των υπηρεσιών του ιδρύματος, λόγω αστοχίας στο υλικό ή το λογισμικό των συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνίας, καθώς και λόγω ελλιπούς διαχείρισης των συστημάτων αυτών.

4.3 Εξωτερική ανάθεση εργασιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών που κάνουν χρήση υπολογιστικού νέφους (cloud services)

Οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας τείνουν να προσφεύγουν περισσότερο σε εξωτερικές αναθέσεις και υπηρεσίες που κάνουν χρήση υπολογιστικού νέφους.¹⁷ Οι αιτούσες οντότητες θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τόσο οι ίδιες όσο και οι επόπτες έχουν τη δυνατότητα να ασκούν συμβατικά δικαιώματα που επιτρέπουν τον έλεγχο των εργασιών που ανατίθενται σε τρίτους. Θα πρέπει επίσης να εξετάζουν την εξάρτηση από προμηθευτές και ιδίως τις ευπάθειες που οφείλονται σε συμβατικές ρήτρες δέσμευσης οι οποίες μπορεί να θέσουν κινδύνους για τη συνέχεια των εργασιών.

Πλαίσιο 5

Αξιολόγηση της εξωτερικής ανάθεσης εργασιών

- **Εξωτερική ανάθεση εργασιών**

Όταν η αιτούσα τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας συνάπτει συμφωνίες εξωτερικής ανάθεσης εργασιών, η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα εξετάζουν κατά πόσον:

- α) Η αιτούσα οντότητα έχει προχωρήσει σε κατάλληλο έλεγχο δέουσας επιμέλειας του παρόχου υπηρεσιών προκειμένου να αξιολογήσει τους κινδύνους που συνδέονται με τις συμφωνίες εξωτερικής ανάθεσης. Ο εν λόγω έλεγχος μπορεί να διεξαχθεί και από ανεξάρτητο τρίτο μέρος.
- β) Η αιτούσα οντότητα έχει εξετάσει δεόντως παράγοντες όπως η χρηματοοικονομική κατάσταση του παρόχου υπηρεσιών, η θέση του στην αγορά, η ποιότητα και η εναλλαγή των διευθυντικών στελεχών και των μελών του προσωπικού, καθώς και η ικανότητα να διαχειρίζεται τη συνέχεια των εργασιών και να παρέχει ακριβείς και έγκαιρες εκθέσεις διαχείρισης.

- **Εξωτερική ανάθεση με χρήση υπολογιστικού νέφους**

Στο πλαίσιο της εποπτικής αξιολόγησης των εξωτερικών αναθέσεων σε παρόχους υπηρεσιών που κάνουν χρήση υπολογιστικού νέφους εξετάζεται μεταξύ άλλων κατά πόσον η αιτούσα οντότητα έχει δώσει τη δέουσα προσοχή στις ακόλουθες πτυχές κατά την επιλογή του παρόχου:

- α) Στη διενέργεια συνολικής αξιολόγησης της φύσης, του πεδίου εφαρμογής και της πολυπλοκότητας της συμφωνίας και του τεχνικού πλαισίου για τη χρήση υπολογιστικού νέφους. Αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει αξιολόγηση των ρόλων και αρμοδιοτήτων του παρόχου, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσής του να συνεργάζεται και να διενεργεί ελέγχους, ενώ θα πρέπει να εκτιμάται και κατά πόσον ο ίδιος ο πάροχος διαθέτει επαρκή εξειδίκευση και πόρους για τον μετριασμό του κινδύνου που συνδέεται με τη χρήση υπολογιστικού νέφους.

¹⁷ Ο όρος «υπολογιστικό νέφος» αναφέρεται σε υπηρεσίες οι οποίες επιτρέπουν την πρόσβαση σε ένα κοινό σύνολο υπολογιστικών πόρων, όπως δίκτυα, διακομιστές και άλλες υποδομές, υπηρεσίες αποθήκευσης και άλλες εφαρμογές.

- β) Στο επίπεδο εξάρτησης από παρόχους υπηρεσιών που κάνουν χρήση υπολογιστικού νέφους και στην ικανότητα της τράπεζας να ελαχιστοποιεί την εξάρτησή της από έναν μόνο πάροχο, σε σχέση με το δυνητικό κόστος της αναζήτησης πολλαπλών τέτοιων παρόχων.
 - γ) Στη συμμόρφωση του παρόχου υπηρεσιών που κάνουν χρήση υπολογιστικού νέφους με τις νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις.
 - δ) Στις ενέργειες στις οποίες θα προβεί ο πάροχος υπηρεσιών που κάνουν χρήση υπολογιστικού νέφους σε περίπτωση αστοχίας των συστημάτων του, ώστε να συνεχίσει να υποστηρίζει την αιτούσα οντότητα. Επιπλέον, η αιτούσα οντότητα θα πρέπει να αξιολογεί τον κίνδυνο που συνδέεται με τη συμφωνία για την παροχή υπηρεσιών με χρήση υπολογιστικού νέφους και να παρέχει πληροφορίες όσον αφορά τη συνολική έκθεση στον σχετικό κίνδυνο και τον αντίκτυπο στην αιτούσα οντότητα σε περίπτωση αστοχιών, ελλείψεων ή αδυναμίας παροχής των υπηρεσιών από τον πάροχο.
 - ε) Στο επίπεδο προστασίας των προσωπικών και εμπιστευτικών δεδομένων που προβλέπεται στη συμφωνία επιπέδου υπηρεσιών.
-

4.4 Διαχείριση δεδομένων

Κίνδυνος ως προς τα δεδομένα ενδέχεται να υλοποιηθεί σε περίπτωση μη εξουσιοδοτημένης τροποποίησης ή απώλειας ευαίσθητων πληροφοριών ή διατάραξης υπηρεσιών. Η βελτίωση της διαχείρισης της ασφάλειας των πληροφοριών θα ενισχύσει τη δυνατότητα της αιτούσας οντότητας να διαχειρίζεται τον κίνδυνο στον κυβερνοχώρο και, ως εκ τούτου, θα ενισχύσει την ανθεκτικότητά της έναντι αυτού. Οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία των πληροφοριών έναντι της κοινοποίησης σε μη εξουσιοδοτημένους χρήστες (εμπιστευτικότητα δεδομένων), της ακατάλληλης τροποποίησης (ακεραιότητα δεδομένων) και της αδυναμίας πρόσβασης όταν αυτή απαιτείται (διαθεσιμότητα δεδομένων).

Πλαίσιο 6

Αξιολόγηση της διαχείρισης δεδομένων

- **Διαχείριση και ασφάλεια δεδομένων**

Κατά την αξιολόγηση του πλαισίου διαχείρισης και ασφάλειας δεδομένων της αιτούσας οντότητας, η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα εξετάζουν κατά πόσον η οντότητα έχει δώσει τη δέουσα προσοχή στα ακόλουθα:

- α) Στην επάρκεια της δομής διακυβέρνησης και του οργανωτικού πλαισίου, τα οποία θα πρέπει να επιτρέπουν την ολοκληρωμένη διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με συστήματα πληροφορικής, ιδίως των λειτουργικών κινδύνων (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την εμπιστευτικότητα, την ασφάλεια και την ακεραιότητα των δεδομένων).

- β) Στις διαφορετικές τεχνικές ενίσχυσης της ασφάλειας των πληροφοριών που πρέπει να χρησιμοποιούνται και κατά πόσον αυτές ανταποκρίνονται στο μέγεθος των κινδύνων της επιχείρησης. Οι εν λόγω τεχνικές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την κατάτμηση (micro-segmentation) των συστημάτων πληροφορικής, την εφαρμογή της αρχής της ασφάλειας σε βάθος (defence in depth) κατά τον σχεδιασμό υπηρεσιών πληροφορικής, τη διαχείριση των δικαιωμάτων πρόσβασης σε επίπεδο συστήματος και δεδομένων, την ασφαλή επιβεβαίωση των στοιχείων χρηστών και πελατών, και την κρυπτογράφηση διαύλων και δεδομένων σε περιπτώσεις ευαίσθητων πληροφοριών.
-

5 Πρόγραμμα δραστηριοτήτων

Με δεδομένες τις σχετικά νέες τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται από τις τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας, καθώς και το γεγονός ότι η είσοδος τους στην αγορά είναι πρόσφατη, υπάρχουν περιορισμένα ιστορικά δεδομένα, σημεία αναφοράς και εμπειρία για αυτούς τους τύπους ιδρυμάτων.

Συνήθως υπάρχει μεγαλύτερη αβεβαιότητα όσον αφορά τις προβλέψεις για τη δραστηριότητα των τραπεζών χρηματοοικονομικής τεχνολογίας και τις προκύπτουσες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Συγκριτικά με τις παραδοσιακές τράπεζες, συχνά είναι λιγότερο σαφής ο τρόπος με τον οποίο θα αναπτυχθεί η επιχείρηση, καθώς είναι δυσκολότερο να προβλεφθεί ο αριθμός των πελατών, το ύψος των πωλήσεων, κ.λπ. Είναι επίσης δυσκολότερο να προβλεφθεί το μελλοντικό επίπεδο εξωτερικής χρηματοδότησης. Επιπλέον, ο καινοτόμος χαρακτήρας μιας τέτοιας τράπεζας ενδέχεται να εμπεριέχει άγνωστους κινδύνους όσον αφορά το επιχειρηματικό σχέδιο.

Οι αιτούσες τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας ενθαρρύνονται να καταρτίσουν σχέδιο εξόδου το οποίο θα χρειαστεί να υποβληθεί στους επόπτες μόνο αν τούτο ζητηθεί με βάση τις ιδιαιτερότητες του επιχειρηματικού μοντέλου.¹⁸ Ο σκοπός του σχεδίου εξόδου είναι να προσδιοριστεί ο τρόπος με τον οποίο η τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας μπορεί να τερματίσει τις εργασίες της με δική της πρωτοβουλία, ομαλά και φερέγγυα, χωρίς να προκαλέσει ζημία στους καταναλωτές, να προκαλέσει διαταραχή στο χρηματοπιστωτικό σύστημα ή να απαιτηθεί ρυθμιστική παρέμβαση.

Πλαίσιο 7

Αξιολόγηση του προγράμματος δραστηριοτήτων

- **Κίνδυνοι εκτέλεσης που απορρέουν από το επιχειρηματικό μοντέλο**

Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα αξιολογούν κατά πόσον η αιτούσα οντότητα είναι σε θέση να αποδείξει ότι μπορεί να διατηρεί επαρκές κεφάλαιο για την κάλυψη τυχόν ζημιών τα πρώτα τρία χρόνια δραστηριότητας, καθώς και για την κάλυψη τυχόν κόστους που σχετίζεται με ενδεχόμενη εκτέλεση σχεδίου εξόδου (βλ. σημείο 13 - Σχέδιο εξόδου). Το επιχειρηματικό σχέδιο θα πρέπει να περιγράφει λεπτομερώς τις προβλέψεις αναφορικά με τις ζημίες κατά τα πρώτα τρία χρόνια δραστηριότητας και να περιλαμβάνει χρηματοοικονομικές προβλέψεις για το διάστημα έως το σημείο ισοσκελισής (break-even point).

¹⁸ Η χρήση σχεδίου εξόδου προβλέπεται να αποτελεί μέρος της συμπληρωματικής δημόσιας διαβούλευσης όσον αφορά τον οδηγό σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης, στην οποία θα ενσωματωθούν τα κριτήρια αξιολόγησης του προγράμματος δραστηριοτήτων και του κεφαλαίου. Ο παρών οδηγός καλύπτει όλα τα ζητήματα που αφορούν τις τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας σύμφωνα με τα κριτήρια του γενικού νομικού πλαισίου και τις προσεχείς επικαιροποιήσεις του οδηγού σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης.

- **Σχέδιο εξόδου**

Κατά την αξιολόγηση ενός σχεδίου εξόδου,¹⁹ η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα εξετάζουν τα ακόλουθα:

- α) Κατά πόσον το κόστος που απαιτείται για την άσκηση της δραστηριότητας της τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας για διάστημα τριών ετών και, εφόσον απαιτείται, για την παύση των δραστηριοτήτων και την εκκαθάριση της τράπεζας χωρίς να προκληθούν ζημίες στους καταθέτες καλύπτεται από τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας.
- β) Κατά πόσον το σχέδιο εξόδου, εφόσον αυτό ζητηθεί, περιέχει παράγοντες ενεργοποίησής του με βάση τη φύση του επιχειρηματικού μοντέλου. Οι ποσοτικοί δείκτες (π.χ. κεφάλαιο, ρευστότητα και κερδοφορία) θα πρέπει να συμβάλλουν στη διασφάλιση ότι είναι σαφώς κατανοητό πότε συντρέχουν συνθήκες ενεργοποίησης του σχεδίου εξόδου και ειδοποίησης της αρμόδιας ΕΑΑ.
- γ) Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ θα εξετάζουν το ενδεχόμενο διενέργειας νέας επιθεώρησης έναν χρόνο μετά τη χορήγηση άδειας λειτουργίας για να αξιολογήσουν κατά πόσον οι εργασίες της τράπεζας είναι συμβατές με το επιχειρηματικό σχέδιο (συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης της απόστασης από σημείο ενεργοποίησης του σχεδίου εξόδου).

¹⁹ Το σχέδιο εξόδου διαφέρει από το σχέδιο ανάκαμψης και το σχέδιο εξυγίανσης. Το σχέδιο εξόδου εκπονείται από την ίδια την τράπεζα και διασφαλίζει την ομαλή εκκαθάριση της τράπεζας χωρίς να προκαλείται διαταραχή στο σύστημα και ζημίες για τους καταθέτες. Αντιθέτως, το σχέδιο εξυγίανσης εκπονείται από την αρχή εξυγίανσης με σκοπό την εκκαθάριση της τράπεζας και το σχέδιο ανάκαμψης προσδιορίζει τα εργαλεία που μπορεί να χρησιμοποιήσει μια τράπεζα για να ανακάμψει έπειτα από κρίση.

6 Κεφάλαιο, ρευστότητα και φερεγγυότητα

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του κεφαλαίου, της ρευστότητας και της φερεγγυότητας, οι επόπτες θα εξετάζουν τα ακόλουθα:

6.1 Αρχικό κεφάλαιο

Η αρχική φάση λειτουργίας μιας τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας μπορεί να ενέχει μεγαλύτερο κίνδυνο χρηματοοικονομικών ζημιών οι οποίες μπορεί να μειώσουν το ύψος των διαθέσιμων ιδίων κεφαλαίων. Τα ακόλουθα σενάρια είναι κάποια ενδεικτικά παραδείγματα περιπτώσεων στις οποίες μπορεί να απαιτηθεί πρόσθετο κεφάλαιο πέραν των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων:

- Μια νέα τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας εισέρχεται σε ανεπτυγμένη αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται αρκετοί συμμετέχοντες και εδραιωμένες εταιρείες. Το επιχειρηματικό σχέδιο μιας τράπεζας χρηματοοικονομικής τεχνολογίας στην αρχική φάση λειτουργίας μπορεί, επομένως, να περιλαμβάνει επιθετική τιμολογιακή στρατηγική για την αύξηση του μεριδίου αγοράς (π.χ. προσφορά υψηλών επιτοκίων για την προσέλκυση καταθέσεων), κάτι που συνεπάγεται πρόσθετα κεφάλαια για την κάλυψη του προβλεπόμενου ρυθμού αύξησης του σχετικού όγκου χορηγήσεων.
- Καθώς μια τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας μαθαίνει περισσότερα για το περιβάλλον λειτουργίας της, είναι πιθανότερο να αλλάξει το επιχειρηματικό μοντέλο της προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες της αγοράς και να διατηρήσει την κερδοφορία της, συχνά σε συγκεκριμένα τμήματα της αγοράς. Κατά τη μετάβαση σε αναθεωρημένο επιχειρηματικό μοντέλο, οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι τους οποίους αντιμετωπίζει η τράπεζα μπορεί να αλλάξουν σημαντικά. Αυτοί οι κίνδυνοι θα πρέπει να εντοπίζονται και να παρακολουθούνται για την αποφυγή απροσδόκητων ζημιών.

6.2 Ρευστότητα

Κατά την αρχική φάση λειτουργίας τους, οι τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας ενδέχεται να αντιμετωπίσουν αυξημένους κινδύνους ρευστότητας, όπως στα ακόλουθα παραδείγματα:

- Οι ηλεκτρονικοί καταθέτες μπορεί να επιδείξουν συμπεριφορά η οποία χαρακτηρίζεται από ευαισθησία στις τιμές και είναι πιθανότερο να μεταφέρουν τις καταθέσεις τους σε ανταγωνιστή που προσφέρει υψηλότερα επιτόκια. Υπάρχει κίνδυνος οι ηλεκτρονικές καταθέσεις που γίνονται αποδεκτές από τράπεζες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας να αποδειχθούν περισσότερο

μεταβλητές και λιγότερο δύσκαμπτες από ό,τι οι παραδοσιακές τραπεζικές καταθέσεις.²⁰

- Αν μια τράπεζα χρηματοοικονομικής τεχνολογίας βασίζεται κυρίως στη διατραπεζική χρηματοδότηση, η έλλειψη κερδοφορίας, ιδίως στα αρχικά στάδια λειτουργίας της, ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά το κόστος αναχρηματοδότησης.

²⁰ Ο όρος «δύσκαμπτες καταθέσεις» αναφέρεται στην αντίσταση των εκροών καταθέσεων έπειτα από κάποια διαταραχή όπως μια τραπεζική κρίση ή άλλο εξωτερικό οικονομικό συμβάν.

Συνομογραφίες

ΕΑΑ	Εθνική αρμόδια αρχή
ΕΑΤ	Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών
ΕΕΜ	Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΣΧΣ	Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2017

Ταχυδρομική διεύθυνση 60640 Frankfurt am Main, Germany
Τηλ.: +49 69 1344 0
Δικτυακός τόπος: www.bankingsupervision.europa.eu

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.